

Varovanje drobnice pred velikimi zvermi s pomočjo visokih električnih mrež

Skoraj brez izjeme na območjih, kjer se skupaj s prisotnostjo reje drobnice pojavljata tudi volk in medved, prihaja do škod na drobnici. Teh škod verjetno nikoli ne bo mogoče popolnoma preprečiti, vendar pa lahko s pomočjo ustreznih varovalnih sredstev veliko pripomoremo k zmanjšanju števila škodnih primerov in obsega samih škod. To je bilo dokazano tudi v projektu Slowolf, v katerem se je število škod po volku pri 8 sodelujočih rejcih drobnice, ki so pričeli uporabljati v tem članku opisane zaščitne ukrepe, na letni ravni zmanjšalo za približno 100.000 EUR. Za varovanje drobnice je eden najbolj uveljavljenih in najbolj učinkovitih načinov varovanje s pomočjo visokih električnih mrež višine vsaj 160 cm. Slednje lahko uporabljamo za zapiranje drobnice preko noči ali za dnevno pašo v čredinkih. Pri paši v čredinkih je potrebno pogostejše premeščanje, kar pa izboljša izkoriščenost travne ruše.

Ustrezna ozemljitev je predpogoj za učinkovito delovanje elektromreže. (Foto: Tomaž Berce)

sadnem drevju. Problematike pojavljanja škod se zavedamo tudi na Zavodu za gozdove Slovenije, zato tako v okviru rednega dela kot tudi v okviru projektov tej temi namenjamo veliko pozornost. V letu 2014 smo v sodelovanju z 8 partnerji iz Slovenije, Hrvaške, Italije in Avstrije pridobili projekt LIFE DINALP

V mreži morajo biti vedno prisotni električni pulzi jakosti vsaj 5 Kv. (Foto: Rok Černe)

BEAR. Škode na človekovem premoženju so ena glavnih tem, s katerimi se ukvarjamo v okviru omenjenega projekta. Ogroženim rejcem drobnice in čebelarjem smo v lanskem letu donirali 17 kompletov elektromrež za varovanje premoženja pred napadi velikih zveri, z razdeljevanjem pa bomo nadaljevali tudi v letošnjem letu. S pomočjo sodobnih tehnologij je mogoče

škode na drobnici učinkovito preprečevati, vendar sta pri uvajanju in uporabi elektromrež potrebni doslednost in upoštevanje navodil za uporabo. Samo tako bodo varovalna sredstva lahko učinkovito varovala premoženje pred napadi velikih zveri.

Besedilo: Tomaž Berce in Rok Černe

Trasa elektromreže mora biti pokošena in ustrezno vzdrževana. (Foto: Tomaž Berce)

Naloga elektromreže je velikim zverem zadati bolečino ob prvem stiku z mrežo in s tem v njih vzbuditi strah pred to oviro v prostoru. Ne gre torej za fizično prepreko, temveč za psihološko. Zveri se namreč novim oviram v prostoru sprva pazljivo približajo in se jih dotaknejo s smičkom ali taco. Električni pulz v žici mora zverem zadati bolečino, ki vzbudi močan strah pred ogrado. Izkušnje kažejo, da je pri uporabi električnih ograd ključen dejavnik stalna prisotnost električnega toka z jakostjo vsaj 5 kV. Ob vsakem ponovnem srečanju z električno ogrado, ko zver premaguje strah, mora biti izkušnja močno negativna in strah se mora povečati. Če imajo zveri možnost spoznati ogrado, ko v njej ni prisotnega električnega toka ali pa ta ni dovolj močan, strah izgubijo. Ob tem se naučijo, da je električna ograda le fizična prepreka, ki jo je mogoče prečkati. Pri ponovnem obisku lahko takšno ograjo preskočijo, kljub temu, da je v njej prisoten električni tok. Da bo varovanje s pomočjo elektrike učinkovito pri preprečevanju škod na rejnih živalih, je ključna dosledna uporaba elektromrež v skladu s priporočili. Podrobnosti o ustreznih postavitvi in vzdrževanju elektromrež najdete na spletni strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije: <http://www.kgzs.si/gv/kmetijstvo/zivinoreja/reja-drobnice.aspx>.

V zadnjih treh letih je ocenjena višina škod na drobnici po volku in medvedu znašala približno 600.000 EUR. Pri medvedu po vrednosti škod sledijo škode, povzročene na čebelnjakih ter na